

ACTIVITIES OF STATE ARMY UNITS IN MARITIME SECURITY

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-266-1-24>

ЯДЕРНИЙ ШАНТАЖ АГРЕСОРА ТА ПРОТИДІЯ ЙОМУ ПІД ЧАС ШИРОКОМАСШТАБНОЇ ФАЗИ 2022 РОКУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Калініченко Олександр Олександрович

*доктор філософії з історичних дисциплін,
старший науковий співробітник*

НДЦ ЗС України «Державний океанаріум»

Інституту Військово-Морських Сил

Національного університету «Одеська морська академія»

м. Одеса, Україна

Широкомасштабна фаза 2022 року майже девятирічної російсько-української війни позначилась ядерним шантажем з боку Російської Федерації у воєнному та цивільному аспектах. Цивільний аспект пов'язаний з захопленням двох атомних електростанцій (Чорнобильської та Запорізької), несе людству екологічну загрозу. Докладніше у звітах МАГАТЕ [1], [2].

У своїй доповіді я зупинюсь на військово-морському аспекті, що політично розпочався **21 вересня 2022 року** під час виступів чільників країн на 77-й сесії Генеральної Асамблеї ООН щодо різкого засудження широкомасштабного вторгнення Збройних Сил РФ в Україну. Натомість Президент РФ оголосив часткову мобілізацію, а також проведення референдумів на захоплених теренах України з подальшим включенням у склад Російської Федерації чотирьох областей. Міністр оборони РФ заявив, що російська ядерна тріада є повністю готова до застосування у випадку бойових дій на російських теренах, включаючи анексовані українські території [3].

У відповідь на таку заяву экс-командувач Сухопутними військами США в Європі генерал-лейтенант Бен Ходжес застеріг, що Чорноморський флот буде знищено, якщо РФ застосує навіть тактичну ядерну зброю в Україні [4].

Розвитком ядерної напруги стал наступні події, зокрема:

03.10.2022 Розвідка США виявила відсутність ПЧА К-329 «Білгород» 29-ї окремої бригади Північного флоту у штатному місці базування [5]. Цей

човен відомий тим, що він є єдиним носієм атомних торпед «Посейдон» за шифром «Статус-6» і поступив на озброєння у такому статусі 08.07.2022 (рис. 1).

Рис. 1. Атомний підводний човен «Білгород» пр.09852

Є припущення, що це може бути реалізацією ядерного шантажу президента РФ у відношенні ленд-лізу на океанських теренах Атлантики (посилання на джерело – італійську газету La Repubblica та американського військового експерта Х.І. Саттона). З стратегічної ядерної триади, найбільш прихованими і найбільш боєготовими є балістичні ракети морського базування. В роки «холодної війни» в 21-й дивізії ракетних підводних крейсерів стратегічного призначення використовувались ядерні боєголовки RA15 (заряд № 916) для ракети Р-27, чи RA82 для ракети Р-27У, які відносилися до класу балістичних ракет середньої дальності [6, с. 26-27], або ж інший ядерний боєзапас для МБР Р-29 та інших систем.

04.10.2022 Росія планує влаштувати ядерний вибух у Чорному морі на кордоні з Україною [7]. Якщо це буде тактичний ядерний боєприпас, а завданням – політична демонстрація спроможностей РФ, то найбільш прихованим засобом бойового застосування є торпеда з ЯБП з підводного човна. Зазвичай на підводних човнах у часи «Холодної війни» розміщали по дві торпеди з спеціальними бойовими частинами ТВ-7М, ТВ-8, ТВ-10. Безпечна дистанція для бойового застосування вар'ювалася від 4000, 7000 й до 10000 метрів (на торпедних ударних підводних човнах). На ракетних підводних крейсерах стратегічного призначення використовувались торпеди з СБЧ надмалої потужності ТВ-13. Відстежити можна було лише факт самого завантаження торпедного боєзапасу. Слід врахувати й т.зв. «неліквіди», а саме: – ВА-111 «Шквал» та ядерні варіанти ПЧР на кшталт

Р-81 «Вьюга» і послідуєчих моделей, що були призначені для стрільби з ПЧ по ПЧ.

З 17 по 30 жовтня 2022 року у Бельгії, Великобританії в акваторії Північного моря проведені щорічні ядерні навчання НАТО «Стійкий полудень»: 14 країн та близько 60 літаків [8].

19.10.2022 вочевидь в доповнення до щорічних ядерних навчань, в Аравійському морі демонстративно вплив ракетний атомний підводний човен SSNB-736 «West Virginia» класу «Ohio» ВМС США. Несподіванкою став район бойового патрулювання, який дозволяє тримати одночасно на прицілі Російську Федерацію, Китай, Північну Корею, Іран [9].

26.10.2022 не дочекавшись закінчення американських ядерних навчань, РФ провела другі за 2022 р. ядерні навчання «Грім-2» з практичним запуском наземної МБР «Ярс» з космодрому «Плесецьк» та морської МБР Р-29РМУ2 «Синева» з АПРК К-114 «Тула» пр.667БДРМ з Баренцева моря [10].

В той же час США розгорнули проти РФ у Середземному морі АУГ-67.1 на чолі з АВМ (CVN-77) George .W. Bush під командуванням контр-адмірала Dennis Velez [11]. Крейсерсько-міноносна група авіаносця CVN-77 складається з ракетного крейсера USS Leyte Gulf (CG-55), чотирьох есмінців USS Nitze (DDG-94), USS Farragut (DDG-99), USS Truxtun (DDG-103), USS Delbert Black (DDG-119), атомного підводного човна з ракетами Tomahawk.

Інша АУГ-27.1 на чолі з CVN-78 Gerald R. Ford (авіакрило CVW-8) у середині листопада прибула до Європи і буде базуватись на ВМБ Портсмут. Авіаносець супроводжує крейсерсько-міноносна група у складі ракетного крейсера типу «Тикондерога» CG-60 Normandy, ракетних есмінців класу «Arleinh Burke»: USS Ramage (DDG-61), USS McFaul (DDG-74), USS Thomas Hudner (DDG-116), а також атомний підводний човен класу «Virginia» [12].

ПЛАРБ «Род Айленд» типу «Огайо» ВМС США зайшла в середземноморський порт Гібралтар, чого такі субмарини давно не робили (з моменту розформування 16-ї ескадри ПЛАРБ – ВМБ Рота, Іспанія), (рис. 2).

Рис. 2. CVN-78 Gerald R. Ford з авіакрилом CVW-8 та SSNB-740 «Rhode Island»

03.11.2022 Успішним ракетним пуском з Білого моря по полігону на Камчатці завершилися державні іспити рпкСП К-553 «Генераліссімус Суворов» пр.955А класу «Борей-А».

10.11.2022 Атомний підводний носій ядерних торпед «Посейдон» ВМФ РФ «Білгород» з технічних причин повернувся з морського полігону в пункт базування, так і не випробувавши «зброю Апокаліпсису» [14].

15 листопада 2022, під час наймасштабнішого ракетного обстрілу території України, дві ракети поцілили Польщу, а через два дні Києву було відправлене своєрідне послання керованою авіаційною ракетою Х-59 з імітатором ядерної бойової частини [15] (рис. 3).

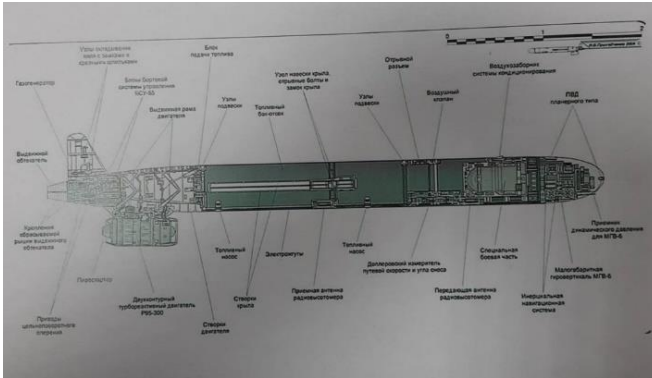

Рис. 3. Ядерне попередження «кремлівського карлика»

19-20.11.2022 у Галіфаксі відбувся щорічний Міжнародний безпековий форум, на якому очільник Пентагону заявив, що ядерний шантаж «кремлівського карлика» спонукає інші авторитарні режими (Іран, КНДР) до ядерної зброї, як індульгенції на право сили замість сили права [16].

По кому задзвонять дзвони ? (Ернест Хемінгуей)

Література:

1. Єгор Ромахло. Ми зібрали багато важливої інформації – місія МАГАТЕ нарешті дісталась ЗАЕС: перші висновки. *Вікна*. 20:30 01.09.2022. URL: <https://vikna.tv/video/ukrayina/misiya-magate-prybulu-na-zaes-persha-oficijna-zayava/>
2. МАГАТЕ залишить своїх представників на Запорізькій АЕС – Гроссі. *ESPRESSO.TV*. URL: <https://espresso.tv/misiya-magate-virushila-z->

zaporizh-zhya-do-energodara-popri-povidomlennya-pro-intensivniy-obstril-z-boku-rf-reuters.

3. Кротовська Ольга. Путін оголосив про часткову мобілізацію на россії. Старг – уже сьогодні. PG 21.09.2022 09:27. URL: <https://thepage.ua/ua/news/zvernennya-putina-21-veresnya-2022-roku-pro-sho-govoriv>

4. Якщо Росія застосує ядерну зброю в Україні, США знищать Чорномоський флот,-Ходжес. *Цензор.нет* 21.09.2022 22:27. URL: https://censor.net/ua/news/3368747/yakscho_rosiya_zastosuuye_yadernu_zbroyu_v_ukrayini_ssha_znyschat_chornomorskyui_flot_hodjes

5. Разведка США заявила об исчезновении с базы атомной подводной лодки РФ «Белгород», – СМІ. *Фокус UA*. 03.10.2022 09:24 17145.

6. В.И. Довженко, Г.Н. Антонов, Б.К. Пиголкин. Краткий очерк по истории 21 дивизии ракетных подводных лодок стратегического назначения 4 флотилии подводных лодок Тихоокеанского флота (1978-1996). Санкт-Петербург: «Галей-Принт», 2004. 76 с.

7. Надія Ключко. Росія планує підірвати ядерну зброю біля кордонів України – Times. *ГлавромUA* 04.10.2022 08:36. URL: <https://glavcom.ua/world/world-politics/rosija-planuje-pidirvati-jadernu-zbroju-bilja-kordoniv-ukrajini-times-879721.html?fbclid=IwAR3egqzmtYH3Lw6eq0F2wmenMhpgvm7m368SMk5dUfKma1N-00sr5akBv4>

8. Надія Ключко. Ядерні навчання НАТО: Альянс розкрив подробиці. *Главром* 14.10.2022 19:38. URL: https://glavcom.ua/world/world-politics/jaderni-navchannja-nato-aljans-rozkriv-podrobitsi-882169.html?fbclid=IwAR2_7w7Wsc36ejn5DtieVfs1Fbw-enxRerr0WTpKkVrsjocffx845KMjW3I

9. Сигнал Китаю та Росії: в Аравійському морі несподівано з'явився на поверхні атомний підводний човен ВМС США. *Coffee & Milk*. URL: <http://ukrcwm.com/news/cyhna1-kytaiu-ta-rocii-v-araviyckomy-mori-nespodivano-z-iavyvcia-na-poverkhni-atomnyy-pidvodnyy-choven-vmc-csha/?fbclid=IwAR3ngzIxz4RZo16zFDP-YZ09QywoWg5cOapfbDxf3K8Guc9iLiQS4texLlc>

10. РФ відзвітувала про ядерні навчання, але навіть показухи не вийшло: 35-річний підводний човен та 40-річний літак без ракет. *Defense Express* 26.10.2022 16:20 2492. URL: https://defence-ua.com/army_and_war/rf_vidzvituvalo_pro_jaderni_navchannja_ale_navit_pokazuhi_ne_vijshlo_35_richnij_pidvodnij_choven_ta_40_richnij_litak_bez_raket-9426.html

11. США вже прямо говорять, що розгорнули у Середземномор'ї авіаносну ударну групу проти РФ (відео). *Defense Express* 26.10.2022 17:42. URL: https://defence-ua.com/news/u_ssha_vzhe_prjamo_govorjat_scho_rozgormuli_u_seredzemnomorji_avianosnu_udarnu_grupu_proti_rf_video-

9428.html?fbclid=IwAR2I2tyPeKQ6XCp47autQoL-1DzizfhEF8yBMoY-AjLaSuMYa SCW33InxgA

12. США розгортають ще одну авіаносно-ударну групу в Європі на чолі з супер-авіаносцем Gerald Ford. *Defense Express* 31.10.2022 18:42. URL: https://defence-ua.com/news/ssha_rozgortajut_sche_odnu_avianosnu_udarnu_grupu_u_jevropi_na_choli_z_super_avianostsem_gerald_ford-9489.html?fbclid=IwAR1inePNQRjIgFobVq_8o3BaiZerjYvIELMTQXTJW1Uwwsm0lGoJ6430GII

13. Подводный крейсер «Генералиссимус Суворов» успешно выполнил стрельбу ракетой «Булава». *TACC* 3.11.2022 19:37. URL: <https://tass.ru/armiya-i-opk/16242979>.

14. Розвідка США: росія не змогла провести випробування ядерної торпеди «Посейдон». *Mind* 10.11.2022 18:45. URL: <https://mind.ua/news/20249366-rozvidka-ssha-rosiya-ne-zmogla-provesti-viprobuvannya-yadernoi-torpedi-posejdon>

15. Збита учора над Києвом ракета РФ була імітатором ядерної боеголовки. *Defense Express Українформ* 18.11.2022 12:22. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3617029-zbita-ucora-nad-kievom-raketa-rf-bula-z-imitatorom-adernoi-boegolovki-defence-express.html>

16. Глава Пентагону заявив про ризики поширення ядерної зброї через вторгнення РФ в Україну. *Українська правда*. 20.11.2022 17:57. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/11/20/7377172/>